T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2020/578
KARAR NO : 2020/681
KARAR TR : 23.11.2020

ÖZET: Hastaneye sevk edildiği halde tutul-duğu ceza infaz kurumunca zamanında hasta-neye sevk edilmeyerek tedavinin geciktirilmesi suretiyle meydana gelen zarar için tazminat ödenmesine karar verilmesi istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlen-mesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : A.A.
Davalı : Kocaeli Maliye Hazinesi
Vekili : Av. Ö.A.

OLAY : Adalet Bakanlığı Kocaeli 2 Nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda hükümlü olarak bulunan davacı A.A., gözündeki rahatsızlık nedeniyle hastaneye sevk edildiği halde, tutulduğu ceza infaz kurumunca 11.04.2018 tarihinde başlayan ve devam eden tedavi süreci boyunca bazı zamanlarda hastaneye sevkinin gerçekleştirilmediği bazı zamanlarda çok geç tarihte yapıldığı, bu suretle tedavinin geciktirilmesi sonucu 11.04.2018 tarihinde başlayan ve devam eden tedavi sürecindeki ihmal ve eksiklikler nedeniyle gözünde görme kaybı oluştuğunu ileri sürerek, bu nedenle kendisine 1.000.000,00 TL manevi tazminat ödenmesine karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

Kocaeli İnfaz Hakimliği, 26.02.2020 gün ve E:2020/450, K:2020/955 sayı ile, 4675 sayılı İnfaz Hakimliği Kanunu'nun 4. maddesi ile 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 141 ve 142. maddelerinden bahisle, istem hakkında 4675 sayılı Kanun'da tazminata hükmedilebileceğine ilişkin bir düzenleme olmaması sebebiyle, Hakimliklerince bir değerlendirme yapılamayacağı, ağır ceza mahkemelerinin söz konusu talepleri değerlendirebileceği gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş, yapılan itiraz Kocaeli 1. Ağır Ceza Mahkemesince kesin olarak reddedilmiştir.

KOCAELİ 6. AĞIR CEZA MAHKEMESİ: 17.06.2020 gün ve E:2020/149, K:2020/139 sayılı 5271 sayılı Kanun'un 141. maddesinde yer alan düzenlemede tazminat talep edilebilecek hallerin açıkça ve haksız yakalama, gözaltı, tutuklama, el koyma tedbirinden kaynaklı hallerle sınırlı sayıda olacak şekilde düzenlendiği, yorum yoluyla genişletilemez ve değiştirilemez olup, bu haliyle somut uyuşmazlık konusunun bu kapsamda kalmadığının açık olduğu, davacının iddiasının, cezaevi idaresi tarafından mevcut hastalığının tedavisi için belirlenen muayene süresinde hastaneye sevkinin sağlanmaması nedeniyle tedavisinin uzamış olmasından kaynaklandığı, söz konusu iddianın, idari işlem veya eylem niteliğinde olduğundan talebin çözümünün idari yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş, verilen karar itiraz edilmeden kesinleşmiştir.

Davacı, 29.06.2020 tarihinde Kocaeli 6. Ağır Ceza Mahkemesine verdiği dilekçe ile, dosyanın görevli Kocaeli İdare Mahkemesine gönderilmesini talep etmiştir.

Kocaeli 6. Ağır Ceza Mahkemesi, 10.07.2020 gün ve Dosya No:2020/149 Esas sayılı üst yazıyla dava dosyasını Kocaeli İdare Mahkemesine göndermiştir.

KOCAELİ 1. İDARE MAHKEMESİ: 17.08.2020 gün ve E: 2020/937 sayı ile, dava konu uyuşmazlık, davacının hükümlü bulunduğu infaz kurumunda tutuklu ve hükümlülerin günlük yaşamına yönelik yürütülen uygulamalardan olan ve 4675 sayılı Kanunda belirtilen bedensel ve ruhsal sağlıklarının korunması amacıyla muayene ve tedavilerinin yaptırılması kapsamında, hastaneye sevkinin zamanında yapılmamasından ötürü uğranıldığı zarar iddiasına dayanan manevi tazminat istemine ilişkin olup, 4675 sayılı Kanun ve infaz mevzuatı hükümleri gereğince infaz kurumlarındaki işlem veya faaliyetlere ilişkin şikâyetleri incelemenin ve karara bağlamanın İnfaz Hakimliklerinin görevleri arasında olduğu düzenlemesine istinaden, aynı şikayetten kaynaklanan manevi tazminat istemiyle açılan davanın görüm ve çözümünün de adli yargı yerinin görev alanına girdiği gerekçesiyle, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına ve davanın incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesinin Burhan ÜSTÜN'ün başkanlığında, Üyeler Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 23.11.2020 tarihli toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre;

2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 1. maddesinde, "Uyuşmazlık Mahkemesi; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ile görevlendirilmiş, adli ve idari yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm

uyuşmazlıklarını kesin olarak çözmeye yetkili ve bu kanunla kurulup görev yapan bağımsız bir yüksek mahkemedir." ; 27. maddesinde, "Uyuşmazlık Mahkemesi, uyuşmazlık çıkarmaya veya görev uyuşmazlıklarına ilişkin istemleri önce şekil ve süre açısından inceler; yöntemine uymayan veya süresi içinde ileri sürülmemiş istemleri reddeder." denilmiştir.

Öte yandan; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 3. maddesinin birinci fıkrasında (Değişik: 10/6/1994-4001/2 md.), "İdari davalar, Danıştay, idare mahkemesi ve vergi mahkemesi başkanlıklarına hitaben yazılmış imzalı dilekçelerle açılır."; 9. maddesinin birinci fıkrasında (Değişik: 5/4/1990 - 3622/2 md.), "Çözümlenmesi Danıştay'ın, idare ve vergi mahkemelerinin görevlerine girdiği halde, adli yargı yerlerine açılmış bulunan davaların görev noktasından reddi halinde, bu hususiaki kararların kesinleşmesini izleyen günden itibaren otuz gün içinde görevli mahkemede dava açılabilir. Görevsiz yargı merciine başvurma tarihi, Danıştay'a, idare ve vergi mahkemelerine başvurma tarihi olarak kabul edilir." hükmü yer almıştır.

Hukuk uyuşmazlıklarında, görevli veya yetkili olmayan mahkemeye açılan davanın görev veya yetki yönünden reddedilerek dava dosyasının görevli veya yetkili mahkemeye gönderilmesi, ancak aynı yargı düzeni içinde yer alan mahkemeler arasında olanaklı olup, bu hususa ilişkin "görev" kuralları, aynı yargı düzeni içindeki mahkemelerin işbölümü esasına ilişkin düzenlemelerdir. Oysa yargı yolunu değiştiren görevsizlik kararı verilmesi durumunda, görevli olduğundan bahisle farklı bir yargı düzeninde yer alan mahkemeye dava dosyasının gönderilebilmesine olanak tanıyan bir düzenleme bulunmamaktadır.

Göreve ilişkin kararın, işbölümü esasına göre veya yargı yolu bakımından verilmiş olması farklı sonuçlar doğurmaktadır. Şöyle ki; işbölümü esasına göre verilen görevsizlik kararı sonucu dava dosyasının görevli mahkemeye gönderilmesi durumunda, dava başvuru tarihi itibariyle görevli mahkemede açılmış sayılmaktadır. Yargı yolunu değiştiren görevsizlik kararı verilmesi durumunda ise, görevli olduğu işaret edilen yargı yerine, bu yargı yerinin uyguladığı usul kurallarına uygun olarak yeniden dava açılması zorunlu bulunmaktadır.

Olayda, adli yargı yerince, Mahkemenin görevsizliğine, talep halinde dosyanın görevli ve yetkili Kocaeli İdare Mahkemesine gönderilmesine karar verildikten ve kararın kesinleşmesinden sonra, adli yargı yerine verilen dilekçe ile, dosyanın, görevli İdare Mahkemesine gönderilmesi talep edilmiş, adli yargı yerince üst yazıyla dava dosyası idari yargı yerine gönderilmiş ve bu yargı yerince, kendisine gelen adli yargı yerine ait dava dosyası üzerinde inceleme yapılarak 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulmasına karar verilmiş olup, yukarıda yapılan açıklamalara göre, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 3 ve 9. maddelerinde öngörülen şekilde usulüne uygun olarak idari yargı yerine açılmış bir dava bulunduğundan söz etmek olanaksızdır.

Durum böyle olmakla birlikte, kamu düzenine ilişkin bulunan usul eksikliğinin tespiti ve düzeltilebilmesi Uyuşmazlık Mahkemesi'nin görev ve yetkisi dışında kaldığından, Uyuşmazlık Mahkemesi'nin önüne gelmiş bulunan görev uyuşmazlığının varlığı kabul edilerek çözüme kavuşturulması, Anayasa'nın ekonomiklik ve sürerlilik prensiplerine, dava ekonomisine ve Uyuşmazlık Mahkemesi'nin kuruluş amacına da uygun düşecektir.

Diğer taraftan, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi İkinci Dairesinin 14.10.2008 tarihli Mesutoğlu –Türkiye kararında (Başvuru No: 36533/04); İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 9. maddesinin uygulamasının çok katı biçimde ve aşırı şekilci gerçekleşmesi nedeniyle, başvuranların mahkemeye erişim haklarının ve dolayısıyla Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 6/1. maddesinin ihlal edildiği sonucuna varıldığı hususu da gözetildiğinde, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre yapılan başvuruda oluştuğu anlaşılan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hâkim Gülten Fatma BÜYÜKEREN'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, gözündeki rahatsızlık nedeniyle hastaneye sevk edildiği halde tutulduğu ceza infaz kurumunca zamanında hastaneye sevk edilmeyerek tedavinin geciktirilmesi suretiyle görme kaybı şeklinde meydana gelen zarar için tazminat ödenmesine karar verilmesi istemiyle açılmıştır.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinde, idari dava türleri, idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları, idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları ve tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar olarak tanımlanmıştır.

5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanun'un "Günlük Yaşamda Haklar ve Yükümlülükler" üst başlığı altında "Hükümlünün muayene ve tedavi istekleri" başlıklı 71. maddesinde, "Hükümlü, beden ve ruh sağlığının korunması, hastalıklarının tanısı için muayene ve tedavi olanaklarından, tıbbî araçlardan yararlanma hakkına sahiptir. Bunun için hükümlü öncelikle kurum revirinde, mümkün olmaması hâlinde Devlet veya üniversite hastanelerinin mahkûm koğuşlarında tedavi ettirilir.";

"Sağlığın Korunması ve Tıbbi Müdahaleler" üst başlığı altında "Hükümlünün muayene ve tedavisi" başlıklı 78. maddesinde, "(1) Kurumun sağlık koşullarının düzenlenmesi, hükümlünün acil veya olağan muayene ve tedavisi kurumun hekimi tarafından yapılır. Genel veya hastalık nedeniyle yapılan tüm muayene ve tedavi sonuçları, sağlık izleme kartına işlenir ve dosyasında saklanır.

(2) Sağlık Bakanlığı ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile üniversitelerin sağlık kuruluşları, hükümlülerin tedavileri bakımından gerekli yardımları yapmakla görevlidirler.

(3) Rızası olsa bile hiçbir hükümlü üzerinde tıbbî deney yapılamaz.";

"Hastaneye Sevk" başlıklı 80. maddesinde, "Hükümlünün sağlık nedeniyle hastaneye sevkine gerek duyulduğunda durum, kurum hekimi tarafından derhâl bir raporla ceza infaz kurumu yönetimine bildirilir." denilmiş;

4675 sayılı İnfaz Hakimliği Kanunu'nun "Amaç ve kapsam" başlıklı 1. maddesinde, bu Kanun'un, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde bulunan hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan işlemlere veya bunlarla ilgili faaliyetlere

yönelik ya da Cumhuriyet savcısının ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin verdiği kararlara yönelik şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak, ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin hâkim veya mahkeme tarafından verilmesi gerekli kararları almak, işleri yapmak ve kanunlarla verilen diğer görevleri yerine getirmek üzere kurulan infaz hâkimliklerine ilişkin hükümleri kapsadığı, "İnfaz Hâkimliklerinin Görevleri" başlıklı 4. maddesinde, hükümlü ve tutukluların ceza infaz kurumları ve tutukevlerine kabul edilmeleri, yerleştirilmeleri, barındırılmaları, ısıtılmaları ve giydirilmeleri, beslenmeleri, temizliklerinin sağlanması, bedensel ve ruhsal sağlıklarının korunması amacıyla muayene ve tedavilerinin yaptırılması, dışarıyla ilişkileri çalıştırılmaları gibi işlem veya faaliyetlere, hükümlülerin cezalarının infazı, müşahedeye tâbi tutulmaları, açık cezaevlerine ayrılmaları, izin, sevk, nakil ve tahliyeleri, tutukluların sevk ve tahliye-leri gibi işlem veya faaliyetlere ilişkin şikâyetleri incelemenin ve karara bağlamanın infaz hâkimliklerinin görevleri arasında olduğu, "İnfaz hâkimliğine şikâyet ve usulü" başlıklı 5. maddesinde, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan işlemler veya bunlarla ilgili faaliyetlerin kanun veya diğer mevzuat hükümlerine aykırı olduğu gerekçesiyle bu işlem veya faaliyetlerin öğrenildiği tarihten itibaren on beş gün, herhalde yapıldığı tarihten itibaren otuz gün içinde şikâyet yoluyla infaz hâkimliğine başvurulabileceğinin düzenlendiği ve "İnfaz Hâkimliğince Şikâyet Üzerine Verilen Kararlar" başlıklı 6. maddesinin üçüncü fikrasında, "İnfaz hâkimi, inceleme sonunda şikâyeti yerinde görmezse reddine, yerinde görürse, yapılan işlemin iptaline ya da faaliyetin durdurulmasına veya ertelenmesine karar verir."; ve son fikrasında, "İtiraz, infaz hâkimliğinin yargı çevresinde bulunduğu yer ağır ceza mahkemesine yapılır. İnfaz hâkimi aynı zamanda bu mahkemenin üyesi olduğu takdirde itirazla ilgili karara katılamaz." hükümlerine yer verilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden, davanın, tedavisi için hastaneye sevk edildiği halde, bulunduğu ceza infaz kurumunca hastaneye zamanında sevk edilmeyerek zarara uğratıldığı ve tedavisinin geciktirildiğinden bahisle, tazminat ödenmesine karar verilmesi istemiyle açıldığı anlaşılmıştır.

Bakılan davada, davacının ileri sürdüğü hususun, yukarıda hükümlerine yer verilen 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu'nun 4. maddesinde yer alan "... bedensel ve ruhsal sağlıklarının korunması amacıyla muayene ve tedavilerinin yaptırılması…. gibi işlem veya faaliyetlere" ilişkin olup, bu konudaki şikâyetleri incelemenin ve karara bağlamanın İnfaz Hâkimliği'nin görevinde olduğu düzenlemesine istinaden, bu konulardaki şikayetlere bakmakla adli yargı yerinin görevli olduğu belirlenmiş olup, aynı şikayetten kaynaklanan manevi tazminat istemli davalara da adli yargı yerinde bakılacağı, ancak Mahkememizin adli yargı içerisinde hangi yargı merciinin bu davalara bakmakla görevli olduğu hususunda karar verme yetkisi bulunmadığı gözetildiğinde, bu belirlemenin ilgili yargı kolunun kendi içerisinde yapılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Kocaeli 1. İdare Mahkemesince yapılan başvurunun kabulü ile, Kocaeli 6. Ağır Ceza Mahkemesince verilen 17.06.2020 gün ve E:2020/149, K:2020/139 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç: Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle, Kocaeli 1. İdare Mahkemesince yapılan BAŞVURUNUN KABULÜ ile, Kocaeli 6. Ağır Ceza Mahkemesince verilen 17.06.2020 gün ve E:2020/149, K:2020/139 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA 23.11.2020 gününde, Üye Ahmet ARSLAN'ın KARŞI OYU ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Burhan	Şükrü	Mehmet	Birol
ÜSTÜN	BOZER	AKSU	SONER

Üye	Üye	Üye
Aydemir	Nurdane	Ahmet
TUNÇ	TOPUZ	ARSLAN

KARŞI OY

Dava; gözündeki rahatsızlık nedeniyle hastaneye sevk edildiği halde tutulduğu ceza infaz kurumunca zamanında hastaneye sevk edilmeyerek tedavinin geciktirilmesi suretiyle görme kaybı şeklinde meydana gelen zarar için tazminat ödenmesine karar verilmesi istemiyle açılmıştır.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinde idari dava türleri, idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları, idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları ve tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar olarak tanımlanmıştır.

5271 Sayılı CMK 141. Maddesinde yer alan düzenlemede tazminat talep edilebilecek haller açıkça ve haksız yakalama, gözaltı, tutuklama, el koyma tedbirinden kaynaklı hallerde sınırlı sayıda olacak şekilde düzenlenmiştir. Bu haliyle somut uyuşmazlık konusunun CMK 141. Maddesi kapsamında kaldığı açıktır.

Uyuşmazlıkta davacının iddiasının; cezaevi idaresi tarafından mevcut hastalığının tedavisi için belirlenen muayene süresinde hastaneye sevkinin sağlanmaması nedeniyle tedavisinin uzamış olmasından kaynaklandığı, söz konusu iddianın, idari işlem veya eylem niteliğindeki davacı talebinin reddi yolundaki idare kararından kaynaklandığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda, cezaevi idaresinin görevi kapsamında yaptığı eylem veya idari işleminden kaynaklanan

uyuşmazlıkların çözümünün idari yargının görevinde bulunduğu sonucuna ulaşıldığından, uyuşmazlığın çözümünde adli yargıyı görevli kabul eden çoğunluğun kararına katılmıyorum. 23.11.2020

ÜYE
Ahmet ARSLAN